

Lokaal Scenario Atelier:
Deelregio Kop van Noord-Holland
Hollands Kroon

Datum: 5 februari 20202

Locatie: Bestuursacademie Anna Paulowna

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst van de gemeente Hollands Kroon, 5 februari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in Hollands Kroon als onderdeel van de deelregio Kop van Noord-Holland. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Landschap is leidend, (2) Kop vooruit en verbonden, (3) Lokale kracht.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben 30 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst. De groep bestond raadsleden (4), bewoners (ongeveer een derde), ondernemers (agrariërs en ondernemers in de energiesector), energiecoöperaties en de natuurbescherming (PWN)

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan. De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud:

Beschrijving van de scenario's:	4
Kansen, aandacht- en discussiepunten:.....	5
Gesprek over de scenario's en bouwstenen:.....	7
Scenario banner:.....	9



Beschrijving van de scenario's:

Specifiek voor de deelregio Kop van Noord-Holland zijn drie scenario's opgesteld. Zoals eerder benoemd zijn deze: (1) *Landschap is leidend*, (2) *Kop vooruit en verbonden* en (3) *Lokale kracht*.

Het scenario **Landschap is leidend** richt zich op de inpassing van zonnepanelen en windturbines binnen het huidige landschapsbeleid. De belangrijkste uitgangspunten:

- Het landschap is leidend bij de inpassing van de energietransitie.
- Windturbines volgen de historische lijnen in het landschap en er wordt gezocht naar locaties voor zonneparken in gebieden waar verzilting speelt i.c.m. natuurontwikkeling.
- Er is gezocht naar meervoudig ruimtegebruik. Zo hebben parkeerplaatsen een zonnedak, en liggen op dijken zonnepanelen.

Het scenario **Kop vooruit en verbonden** richt zich op het vaststellen van de regio als een van de voorlopers op het gebied van duurzame energie. De belangrijkste uitgangspunten:

- Den Helder wordt een energie-draaischijf waar elektriciteit afkomstig van de windparken in de Noordzee aan land komt. Dit vraagt om investeringen in het elektriciteitsnetwerk in de regio.
- Grote clusters van zonnepanelen en windturbines worden aangesloten op dit elektriciteitsnetwerk. Deze clusters liggen in de nabijheid van infrastructuur.
- De inkomsten van deze energieopwekking wordt ingezet voor de verbetering van de ontsluiting van de Kop.

Het scenario **Lokale kracht** richt zich op de participatie van lokale stakeholders in de energietransitie. In dit scenario is de transitie voelbaar en zichtbaar in de directe leefomgeving. De belangrijkste uitgangspunten:

- Dorpen hebben een eigen windturbine en/ of zonnepark.
- Energiecoöperaties hebben een belangrijke rol en inwoners en lokale bedrijven bundelen de krachten om samen lokaal elektriciteit op te wekken.
- De opbrengsten vloeien terug naar de lokale gemeenschap en worden bijvoorbeeld gebruikt voor het ontwikkelen van natuurgebieden en het versterken van recreatiefuncties.

Kansen, aandacht- en discussiepunten:

Eén of meerdere deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Lokale kansen:

- De inpassing van zonnepanelen tussen de windturbines, bv. in Windpark Wieringermeer en Oostvaarthoeve.
- Zon op dijklichamen en op het stuk land op de onderstaande kaart.



Locatie die niet kansrijk is:

- Geen windturbines in Robbenoord en het Dijkgatbos.

Regelgeving en beleid:

- Faciliteer vanuit de gemeente dat mensen samen gaan optrekken op dit gebied. De wil is er mogelijk wel bij individuele personen, maar mensen weten elkaar nog niet te vinden. Help mensen met communicatie en informatiedeling.
- Er is ook gedragsverandering en bewustwording nodig, en overheidsactie om dit te bereiken.
- Coöperatie is goed, maar ruimtelijk hoeft de opwek niet per se direct rondom de dorpskernen leggen.
- Het maatschappelijk draagvlak voor windturbines heeft een deuk opgelopen. Wel de lasten, niet de lusten. De ruimtelijke kwaliteit heeft ingeboet, voor wie in de buurt woont /leeft is er geluidsoverlast en slagschaduw. De winst, voor een deel subsidie, wordt onvoldoende gedeeld. Hiervoor moeten oplossingen gezocht worden.
- De zeshonderd metergrens voor windturbines moet behouden worden.
- Alle nieuwbouw, woningen en bedrijven/kantoren, moeten energieleveranciers worden. Dit geldt ook voor nieuwe kassenbouw. Energieneutraal is het minimum dat moet worden nagestreefd.
- Neem als gemeente de regels weg die burgerinitiatieven die een (kleine) bijdrage leveren aan de doelstelling belemmeren of blokkeren.

- Energievoorziening is en blijft een overheidsverantwoordelijkheid. Een regiegemeente als Hollands Kroon kan niet afwachten tot de markt komt met oplossingen.
- Prioriteitstellingen: alle beetjes helpen, dus zowel grote als kleine projecten uitvoeren. Niet de prioriteit stellen 'van groot naar klein', wel van 'rendabel naar minder rendabel'

Ruimtelijke principes:

- Sluit nieuwe zonneweides aan op bestaande windmolens. Ook door de beschikbare infrastructuur zijn er dan lage maatschappelijke kosten.
- Aantrekkelijk landschap mogen we niet opofferen.
- Houd bij het plaatsen van zon en wind ook rekening met eventuele uitbreiding van de woonkernen. Als we alle dorpskernen gaan omcirkelen met duurzame energie, dan verliezen we flexibiliteit om meer woningen te realiseren.
- Integraal kijken is belangrijk. Ook de waarden recreatie, natuur, bos, etc. moeten meegenomen worden. Dubbel ruimtegebruik is daarom ontzettend belangrijk.

Techniek en innovatie:

- Getijdenturbines/ waterlozing bij het IJsselmeer en het Marsdiep.
- Alternatieven zoals kernenergie, thorium en kernfusie.
- Innovatieve producten (o.a. kites voor energieopwekking) verdienen een kans. Bijvoorbeeld bij de Waddenzee en het IJsselmeer (waar het water binnen de gemeentegrens valt)
- Kleine windmolens bij alle (agrarische) bedrijven: om meer draagvlak te creëren in het buitengebied kleine windmolens van max 20 meter bij agrarische bouwblokken toestaan. Zo kan iedere agrariër profiteren van zijn eigen opgewekte energie. Dit eventueel in combinatie met zon op dak.

Aandachtspunten/ zorgen

- Het recyclen van windturbines en zonnepanelen in de toekomst.
- Inzetten op opwekking én op besparing.
- Wat zijn de (veiligheids-)risico's van windturbines voor bijvoorbeeld verkeer?
- De lampen op de windturbines (voor veiligheid) zijn erg storend. Kunnen die uit of aan de zijkanten afgedekt?

Opmerkingen over het proces en de kaarten

- We moeten nu al innovaties meenemen in het bod voor 2030.
- Deelnemers hebben vraagtekens bij de doorrekening en de prognose van de energiebehoefte voor 2030 en 2050. Welk economisch model past hierbij?
- Waarom geen:
 - 0-scenario: niets doen en geen extra opwek. Dan zie je pas echt wat de ambitie is.
 - Scenario 4: de behoefte aan energie moet omlaag. De leefbaarheid mag niet ondergeschikt worden gesteld aan de productiedwang die gepaard gaat met energieverbruik. Dus werken aan een circulaire economie, nulgroei, kleinschaligheid, en een agrarische transitie met natuur en productiebos.
- Communicatie: hoe bereik je iedereen en zorg je voor een representatieve vertegenwoordiging? Want de mening van een deelnemer is erg afhankelijk van waar je woont (in of buiten de stad).

- Kaarten:
 - Volgens het bestemmingsplan is er een rij windturbines mogelijk bij De Ambtenaar (staat nu niet op de kaart).
 - Windpark Kneeshoek, bestaande uit 8 windturbines, ontbreekt op de onderstaande kaart: deelnemers hebben deze zelf ingetekend.



- 20 ha zon is vergund (zie onderstaande kaart)



Gesprek over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Vanuit het scenario *'Landschap is leidend'* zijn de meeste blauwe stickers geplakt. Wat hierin aanspreekt zijn de open zichtlijnen. Maar wel belangrijk: de lichtjes moeten hierin meegenomen worden, die worden als zeer storend ervaren. Er zit een oranje sticker (eigenlijk bedoeld voor bouwstenen maar bewust hier geplakt) bij *'De kop vooruit en verbonden'*. De uitleg hierbij is: *"Hoe kunnen we doen met minder in plaats van met meer."*

Vanuit het scenario *'Lokale kracht'* is één blauwe sticker geplakt. Er ontstaat een gesprek over dat maatschappelijk draagvlak leidend zou moeten zijn. Windturbines zijn vrij snel terugverdiend, maar de winst gaat naar Vattenfall (het buitenland). Lokale coöperatieve windmolens zijn veel interessanter, waarbij de stroom naar de leden gaat en mensen daar financieel van profiteren. De

vraag is welk beleid nodig is om dit soort ontwikkelingen te stimuleren. De ambitie voor 50% lokaal eigendom uit het Klimaatakkoord moet beter uitgelicht worden. Off-grid buurtschappen zouden moeten worden toegejuicht. Mensen willen graag dingen samen ondernemen en in eigen hand houden, maar zon en wind hoeft daarvoor niet direct rondom de woonkernen geplaatst te worden. Ook wanneer de afstand groter is, kunnen mensen participeren.

Een deelnemer merkt op dat de energiebelasting vorig jaar omhoog is gegaan om zaken te promoten en te financieren; maar dat we daar tot op heden niets van terugzien. Dit geld moet in onderzoek en financiering van alternatieve bronnen, zodat er een inhaalslag gemaakt kan worden om doelen te behalen.

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers:

- **Zon op grote daken:** iedereen is het ermee eens dat dit sowieso moet gebeuren. Bij voorkeur met inkomsten die lokaal blijven. Een financiële prikkel is goed is om ontwikkelingen te versnellen. Ook het beperkte ruimtelijke beslag van zon op daken speelt een rol: het is slim stapelen.
- Ook veel groen bij **zon op dijken**; met de kanttekening dat er zorgvuldig omgegaan moet worden met de historische Westfriesedijk. Er zijn genoeg kanalen waar het wel langs kan, zoals de dijken aan de buitenkant van de gemeente. Bijvoorbeeld de IJsselmeerdijk, dijk Den Oever – Medemblik en aan de Waddenzee. Enkele geluiden waren dat dit niet mogelijk is vanwege de kwaliteit van de dijken en het Hoogheemraadschap. Het Hoogheemraadschap onderzoekt wat mogelijk is en waar het niet kan.
- **Wind langs wegen** kan, maar logischer om windturbines langs de waterwegen te zetten: bouw daar op voort. Langs wegen wonen mensen en het verstoort de openheid van het landschap. Of integreer **zonnepanelen in de wegen of in de geluidsschermen**.
- De deelnemers zien veel kansen voor de **combinaties zon en wind**: tussen de windturbines zonneweides leggen. Er gebeurt daar toch al iets, de kabel ligt er al. Bij voorkeur in combinatie met de natuur. Dit kan ook bij het **repoweren van de bestaande turbines**.

Over gemixte bouwstenen:

- Er is discussie over **wind en zon op Amstelmeer en IJsselmeer**:
 - **IJsselmeer**
 - Wel: de dijken kunnen daar vol worden gebruikt en zon kan worden gecombineerd met toerisme (door veel deelnemers wordt dit beaamd),
 - Voorwaarde: mits het gezichtsveld normaal blijft (hoe verhoudt zich dit met windpark Fryslan?)
 - Niet: i.v.m. het beeld, vliegroutes en het effect van zonnepanelen op de ecologische kwaliteit van het water.
 - **Amstelmeer**
 - Niet: het Amstelmeer als zoeklocatie is voor alle deelnemers uitgesloten. Het is zelfs doorgestreept op de poster en daar is iedereen het mee eens

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Wind bij stads- en dorpsrand Den Helder en bij dorpskernen vanaf 1.000 inwoners** stuiten op weerstand. Dit heeft te maken met de hinder. De 600-meter grens moet worden behouden.
- **Zon op gevels**, want dit is niet mooi.
- **Wind is bos i.c.m. natuurontwikkeling:** “bos is bos.”

Overige opmerkingen m.b.t. bouwstenen:

- De aanwezigen voegen graag kleine windmolens toe als bouwsteen. In Groningen en Friesland mag dit volgens de deelnemers. Het zou niet uit moeten maken of het het erf is van een praktiserende boer is of niet. Een windmolen van 25m hoog kan makkelijk ook op de aansluiting die er al is. Verder wordt hier genoemd: molens die als rotor draaien (horizontaal, om slagschaduw te voorkomen).
- Zon **boven de snelweg** wordt ook genoemd als mogelijke extra bouwsteen.

Scenario banner:

SCENARIO 1: Landschap is leidend				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		4	0	
Zon op agrarische gronden:	Op verzilde gronden i.c.m. natuurontwikkeling	1	0	
Zon op dijken		3	0	
Zon op vuilstort		4	0	
Zon op parkeerplaatsen		2	0	
Wind1				
Wind langs waterwegen		1	0	
Wind langs dijken		1	0	
Wind in bos		0	5	

SCENARIO 2: Kop vooruit en verbonden				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Op gronden:	Langs N-wegen in cluster	0	1	
	Langs A-wegen in cluster	0	1	
	Langs spoorwegen			X
	Op ECN Campus			X
Op grote daken				X
Op water:	IJsselmeer	1	2	
	Amstelmeer	0	1	
Op parkeerplaatsen				X

Op glastuinbouw			X
Op gevels	0	1	
Op fietspaden			X
Wind			
IJsselmeer en Amstelmeer	3	3	
Langs N-wegen	0	1	
Langs snelwegen	2	0	
Op bedrijventerreinen	2	0	
Langs spoorwegen	1	0	
Bij stads en dorpsrand	0	2	
Repoweren bestaande turbines	2	0	

SCENARIO 3: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Op grote daken		5	0	
Op agrarische grond:	Rondom woonkernen i.c.m. recreatie	0	3	
	Rondom bedrijventerreinen			X
Op parkeerplaatsen				X
Op glastuinbouw		2	0	
Op gevels				X
Op geluidschermen				X
Wind				
Bij stads- en dorpsrand		0	6	
Rondom bedrijventerrein		1	0	